

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת פסחים

פרשת נצבים-וילך דפים סז - עג

דרך ישרה תמצית הדף

✍ דף סז

*מנין לפסח בטומאה. *מחנות הטמאים.

א. מנין שקרבן פסח בא בטומאה 1. נאמר בפסח שני איש איש ואתי למעוטי ציבור, ודחי דלמא לציבור ליבא תקנתא כלל, ולמסקנא מזה שנאמר שם לנפש. 2. וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש ש"מ שטמא מת שונה משאר הטמאים, ודחי דא"כ דלמא בפסח הבא בטומאה אף זב לא משתלח.

ב. מחנות הטמאים ומנין 1. מצורע משתלח חוץ לשלש מחנות, לרבי יהודה ילפינן מבדד ישב ולכן אם נכנס לפניו ממחיצתו לוקה, ולר"ש פטור שהפסוק בדד ישב אתי לנתקו לעשה ויליף מזה שמצורע חמור דטעון פריעה ופרימה ואסור בתשה"מ, ואף דזב מטמא משכב ומושב והיסט מיהו חמור מבעל קרי כמ"ד ששיעורו כחתימת פי האמה. 2. זב משתלח חוץ לשתי מחנות, לר"י ילפינן ממחניהם ש"מ שהוא במחנה אחר ממת, ולר"ש שזב חמור שטומאה יוצאה מגופו ואף דטמא מת טעון הזאה מיהו חמור מטמא שרץ ותרוייהו מטמאי באונס. 3. טמא מת משתלח מחוץ למחנה אחת וה"ה טמא שרץ דאתרבי מכל טמא לנפש, ור"י יליף לפטור זב ומצורע שנכנסו לעזרה בפסח הבא בטומאה כיון שאז אין טמאי מתים משתלחין. 4. בעל קרי משתלח חוץ לשתי מחנות דאתרבי מכל זב ואמרינן דכל צרוע נכתב אגב, והא דאמרינן שהוא כמגע שרץ אתי שמטמא באונס ואף שטמא מת חמור ממנו דינו כזב כיון דדמי ליה, ואמרינן ויצא אל מחוץ למחנה זו מחנה לויא ולא יבא אל תוך מחנה שכינה ויליף מייתורא דאל תוך המחנה.

✍ דף סח

*לעת"ל. *ימי שמחה.

א. הדברים שיהיו לעתיד לבא 1. חרבות מחים גרים כלו, שהצדיקים יירשו את הרשעים שהם מאוסים כמו מיחוי הקרביים. 2. ורעו כבשים כדברם זהו כמדובר בס, או שעתידיים צדיקים שיחיו מתים דילפינן בגז"ש ירעו מאליהו ואלישע או בגז"ש משענת דזקנים. 3. המוות, בישראל בילע המוות לנצח ועל בני הניכר שנאמרו שיהיו איכריכם וכורמיכם נאמר כי הנער בן מאה שנה ימות. 4. מקשינן שנאמר והיה אור הלבנה כאור החמה ומאיךך וחפרה הלבנה, ומתרצינן שזהו לעוה"ב או

במחנה שכינה. 5. אמית ואחיה מחצתי וארפא, זהו באותו אחד או שקודם ה' יחיה את המתים ואח"כ ירפאם.

ג. ימי שמחה ודינם 1. ביו"ט לר"א בכולו או אוכל או שונה, ולרבי יהושע חלקיהו חציו לה' וחציו לכם שנא' עצרת לה' ועצרת לכם. 2. הכל מודים דבעינן לכם: בעצרת כיון שבו ניתנה תורה. 3. שבת שנאמר עונג. 4. פורים, משתה ושמחה. 5. בערב יו"כ, והאוכל בו כאילו התענה.

סוף דף ס"ע

*גברא לא חזי. *חגיגת י"ד.

א. גברא לא חזי 1. הזאה אף שהיא רק טלטול בעלמא אינה דוחה שבת משום דחיישינן שמא יעבירונו ד"א ברה"ר, ואף לרבי אלעזר דקסבר מכשירי מצוה דוחין את השבת מיהו גברא לא חזי ולכן לא רמיא חיובא עליה ופטור. 2. לפי"ז אין מחמין מים בשבת למילת תינוק חולה להברותו ולמולו, וה"ה לתינוק בריא כיון שהכל חולין אצל מילה. 3. הטעם שערל שלא מל ולא הביא קרבן פסח ענוש כרת אף דלא חזי משא"כ הזאה, דקסבר אין שוחטין פסח על טמא שרץ ולכן בציבור היו נדחים משא"כ בערילות שהיו צריכים למול ודחינן דרמי חיובא גם בטמא, ולמסקנא שוחטין על טמא שרץ והזאה אתיא להתיר באכילה אבל אינה מעכבת.

ג. דיני חגיגת ארבעה עשר שבאה כדי שהפסח יאכל על השבוע 1. לת"ק אינה חובה ובאה בחול וטהרה ובמועט אבל לא בשבת במרובה ובטומאה. 2. לכן תימא חגיגה היא כפסח לגבי: איסור לינה, באה מן הצאן, זכרים, בת שנתה, נאכל צלי ולמנויו, ובעי האם בו שנאמר בשבירת עצם אתי למעט חגיגת י"ד או רק פסול. ומייתי שאם מצא סכין בי"ד ניסן שוחט בה מיד ובי"ג צריך להטבילה וקופיץ תמיד צריך להטביל ש"מ דאתי כבן תימא וא"צ את הקופיץ לחגיגה, ודחי דאתי כרבנן ואיירי בפסח הבא בשבת ובמרובה ולמסקנא בטומאה כגון שהנשיא גוסס בי"ג ולכן לא מטביל את הקופיץ מספק שמא ימות ואין מביאין חגיגת י"ד בטומאה. 3. לר"י בן דורתאי הפסוק וזבחת פסח צאן ובקר אתי למימר שחגיגת י"ד שהיא שלמים ובאה אף מן הבקר דוחה שבת ולכן פירש עם בנו מן החכמים והלך לדרום, ודחינן דקרא אתי למותר הפסח שקרב שלמים.

סוף דף ע"א

*שלמים מעיו"ט לחגיגה ושמחה. *אימורי חגיגת ט"ו.

א. שלמים ששחטן מערב יו"ט לכו"ע לא יוצא משום חגיגה דהוי דבר שבחובה שבא רק מהחולין, ולעולא אין יוצא בהם משום שמחה דקסבר בעינן זביחה בשעת שמחה ולרבין יוצא. והשמועות 1. והיית אך שמח לרבות לילי יו"ט אחרון לשמחה ולמעט ליל יו"ט ראשון משום שאין לו במה ישמח, ודחי דטעמא משום שאין שמחה לפניו. 2. יוצא ידי חובתו בחגיגת י"ד, ודחי דלמא איירי שעייב ושחט. 3. ההלל והשמחה שמונה ואם יו"ט הראשון חל בשבת איכא רק שבעה, ובעי למימר שמשמחו בשעירי הרגלים ודחי דנאכל חי ורק לכהנים, ולמסקנא משמחו בכסות נקיה ויין ישן.

ג. בחגיגת ט"ו האימורין נפסלין בלינה שנאמר לא ילין וסמיך ליה ראשית, ומקשינן 1. כיצד הבשר נפסל מהלילה והאימורין רק בבוקר, ודחי דהכי אשכחן בקרבן פסח לר"א בן עזריה. 2. לא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב ביום הראשון לבוקר שחגיגת י"ד נאכלת לשני ימים ולילה, ואין לומר ליום ולילה שנאמר ביום הראשון, ואין לומר דאיירי בשתי חגיגות של י"ד וט"ו וכל אחת נאכלת

לבוקרה דא"כ קרא דאם נדר מיותר, וש"מ דאפילו לבשר א"צ קרא וכ"ש לאימורין.

סדר עב-עיג

*שחיטה פסולה בע"פ בשבת. *נתחלף שפוד ויבמתו.

א. שחיטה שאינה כהלכתה בערב פסח שחל בשבת 1. פסח ששחטו שלא לשמו חייב חטאת, ואיירי בעוקר דאי בטועה ש"מ דעקירה בטעות שמה עקירה. 2. כל הזבחים ששחטן לשם פסח וראויים לפסח ר"א מחייב בכ"ש מפסח שמותר לשמו ולרבי יהושע פטור דהכא איירי בטועה וכן שינהו בדבר המותר, ואין להוכיח מאימורי צבור כיון שיש להם קיצבה. 3. שחט לשם אימורי צבור ר"א מחייב ורבי יהושע פוטר אם עדיין לא נשחטו כיון דטריד אפילו שיש להם קצבה, והא דפוטר במל את של ע"ש בשבת זהו בקדם ומלו וטריד בשל שבת אבל אם קדם ומל את של שבת חייב על של ע"ש. נשחטו ר"מ פוטר כיון דניתנה שבת להדחות אצלו, ולכן במל של יום ראשון פטור אבל אם מל את של שבת בע"ש חייב על מילת של ע"ש בשבת דלא סגי שהותרה מילה לתינוקות דעלמא. 4. ר"מ פוטר בשוחט לשם פסח אפילו זבחים שאינם ראויים וכגון עגל משום דטריד וכן פוטר בחולין לשם פסח משום דמיחלף משא"כ מומין דלא טריד ולא מיחלף. 5. שחטו שלא לאוכלים שלא למנויין לערלים ולטמאים חייב ותני אגב שלא לשמו ופלוגתא דראויין, ולמ"ד מקלקל בחבורה הוי מתקן בשלא לאוכלים שאם עלו לא ירדו, וכן בנמצא בעל מוס בדוקין שבעין אליבא דר"ע, בעל מוס בגלוי הוציאו מידי נבילה, והשוחט חטאת בשבת בחוץ לע"ז תיקנו שיצא מידי אבר מן החי. 6. שחט לאוכלים ושלא לאוכלים פטור. 7. שחט ונמצא בעל מוס בגלוי חייב ובסתר פטור. 8. שחט ונודע שהבעלים משכו ידיהם פטור כיון ששחט ברשות.

ב. לריש לקיש נתחלף שפוד נותר בשל קודש חייב ולרבי יוחנן אם בעל את אשתו נדה חייב בסמוך לוסתה דליכא מצוה וביבמתו נדה פטור אבל בשפוד יחייב דלא עשה מצוה או יפטור דליכא לשיוילי. ורבי יוחנן כמאן אתי 1. לרבי יוסי המוציא לולב לרה"ר ביו"ט שחל בשבת פטור, ודחינן דזמנו בהול. 2. רבי יהושע דשוחט זבחים לשם פסח פטור, כנ"ל. 3. רבי יהושע הפוטר בתינוקות, כנ"ל. 4. כרבי יהושע בכהן שאוכל תרומה ונודע שהוא חלל פטור מקרן וחומש, ודחי דלמא בער"פ דזמנה בהול או שתרומה נקראת עבודה והתורה הכשירה דדרשינן בריך ה' חללו.

ג. פסח שבעליו נמשכו ממנו ונשחט בשבת פטור ובחול ישרף מיד דפסולו בגופו, ומפרשינן מ"ט 1. ש"מ דבעינן עקירה ולכן פסולו בגופו, ולרב דקאמר אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר לעולה גרסינן ששחטו לשם עולה ש"מ דבעי עקירה, אך לר"ח בר גמדא דאמר שרק כאשר הבעלים נדחו לפסח שני בעי עקירה א"כ קשיא אמאי נשרף והרי פסולו מחמת דבר אחר של עשה דהשלמה. 2. הפרישו קודם חצות ומתו בעליו אחר חצות וישרף משום דהוי נראה ונדחה ושוב אינו נראה, ודחי דלרב גופיה אין בע"ח נדחין. 3. כרבי אליעזר דקסבר השוחט אחרים לשם פסח פסול, וקשה דר"א מחייב חטאת בטועה בדבר מצוה. 4. למסקנא כיוסף בן חונאי דקסבר הנשחט לשם פסח פסול, וקסבר שטועה בדבר מצוה פטור. 5. בעי למימר דאתי כר"ש בריב"ב דקאמר שאם יש שהות ביום לברר אם הבעלים משכו ידיהם בשבת חייב חטאת ובחוף תעובר צורתו ויצא לבית השריפה ש"מ דא"צ עקירה, ודחי דלמא טעמיה משום דקסבר אפילו פיגול טעון עיבור צורה וכמו גבי נטמאו הבעלים שצריך עקירה.

הדון עלך פרק ט"ז!

שאלות לחזרה ושינון

- א. המח' בשלמים שישחטן מערב יו"ט משום שמחה והשמועות (3)
 ב. פסול לינה באימורי חגיגת ט"ו והקושיות (2)
 ג. דף עב-עג
- א. שחיטה שלא כהלכתה בערב פסח שחל בשבת (7)
 ב. מח' ר"ל ורבי יוחנן בנתחלף שפוד ור"י כמאן (4)
 ג. פסח שנמשכו הבעלים ממנו דינו בשבת ובחול וכמאן אתי (5)

הדרן!

- א. דף סז
 א. מנין שקרבן פסח בא בטומאה (2)
 ב. מחנות הטמאים ומנין (4)
 ג. דף סח
- א. הדברים שיהיו לעתיד לבא (5)
 ב. ימי שמחה ודינם (5)
 ג. דף סט-ע
- א. גברא לא חזי (3)
 ב. דיני חגיגת ארבעה עשר (3)
 ג. דף עא

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

מנחות	בבא קמא	ברכות עם מחודדין בפ"ך.
חולין	בבא מציעא	שבת מהדורה חדשה.
בכורות עם הקדמות ומושגים	בבא בתרא א-ב	עירובין
ערכין-תמורה	סנהדרין א-ב עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המוסכתא.	סוכה
כריתות-מעילה	מכות שבועות	מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
נדה	עבודה זרה הוריות עם מחודדין בפ"ך	גיטין
וכן הלאה, כסדר ה'דף היומי'	זבחים	קידושין עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא

צ"ע להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חודים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתר
קיצור אלשין איכה
 בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי זון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~47~

המערכת